

Kuntaliiton ajankohtaisia asioita

Yleisten kirjastojen neuvosto

Johanna Selkee, Kuntaliitto

Ajankohtaiset

- Sopimus kirjallisuuden ja kuvituksen käytöstä kirjastojen digitaalisissa kanavissa.
- Kirjastojen valmiussuunnitelmamalli.
- Peruspalvelujen vuos-uudistus ja kuntien rahoitustilanne.
- Kulttuuripoliittinen selonteko etenee – miten kirjastot esille?
- Kuntavaalit tulevat.

Sopimus kirjallisuuden ja kuvituksen käytöstä kirjastojen digitaalisissa kanavissa

- Pilottivaiheen jälkeen toiseksi voimassa oleva sopimus.
- Sopimuksen voi irtisanoa päättymään aina kuluvan sopimusvuoden loppuun. Irtisanominen kuluvan sopimusvuoden lokakuun loppuun mennessä.
- Uudet sopimusehdot tulivat automaattisesti voimaan 1.9.2024 alkaen.
- Sopimushinnat ovat kiinteät kolme vuotta (vuodet 2025-2027). Minimilaskutusraja vuodessa 30 euroa.
 - 5 snt + alv (kirjallisuus, Sanasto) ja 3 snt + alv (kuvitus, Kopiosto)
- Yleiskirje mennyt kuntiin 8/2024:
<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2024/suosituussopimuskauden-jatkaminen-kirjallisuuden-ja-kuvituksen-kaytosta-0>

Muutos lupaehtoihin

- Sopimusta on laajennettu kattamaan yhteistyön hyvinvointialueiden kanssa.
- Tätä koskevat muutokset on kirjattu Kopioston lupaehtojen kohtiin 4 ja 7.
 - Videotallenteet tai tapahtuman suoratoisto tulee olla kirjaston henkilökunnan tuotantoa tai sellaista tuotantoa, josta kirjasto vastaa.
 - Lupa ei koske kunnan ulkopuolisen tahon kanssa yhteistyössä tehtyjä videoita, tapahtumia tai käyttötilanteita.
 - Luvan mukainen video, suoratoisto tai tapahtuma voidaan järjestää yhteistyössä sen hyvinvointialueen kanssa, johon kunta kuuluu: **Kopioston lupa mahdollistaa hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä toteutettavat tilaisuudet, jonka kirjasto suoratoistaa tai josta kirjasto tekee tämän luvan salliman videotallenteen.**
- Tätä koskevat muutokset on kirjattu Sanaston lupaehtojen kohtiin 3 ja 6.
 - Kirjallisten teosten osalta kappaleen valmistaminen tulee tapahtua lukemalla teos videotallenteelle kirjaston henkilökunnan tuotantona tai tuotantona, josta kirjasto vastaa.
 - Lupa ei koske kunnan ulkopuolisen tahon kanssa yhteistyössä tehtyjä tai yhteistuotantoisia videoita, julkaisuja tai muita käyttötilanteita **lukuun ottamatta sitä hyvinvointialuetta, johon kaupunki tai kunta kuuluu.**

Kirjastojen valmiussuunnitelmamalli

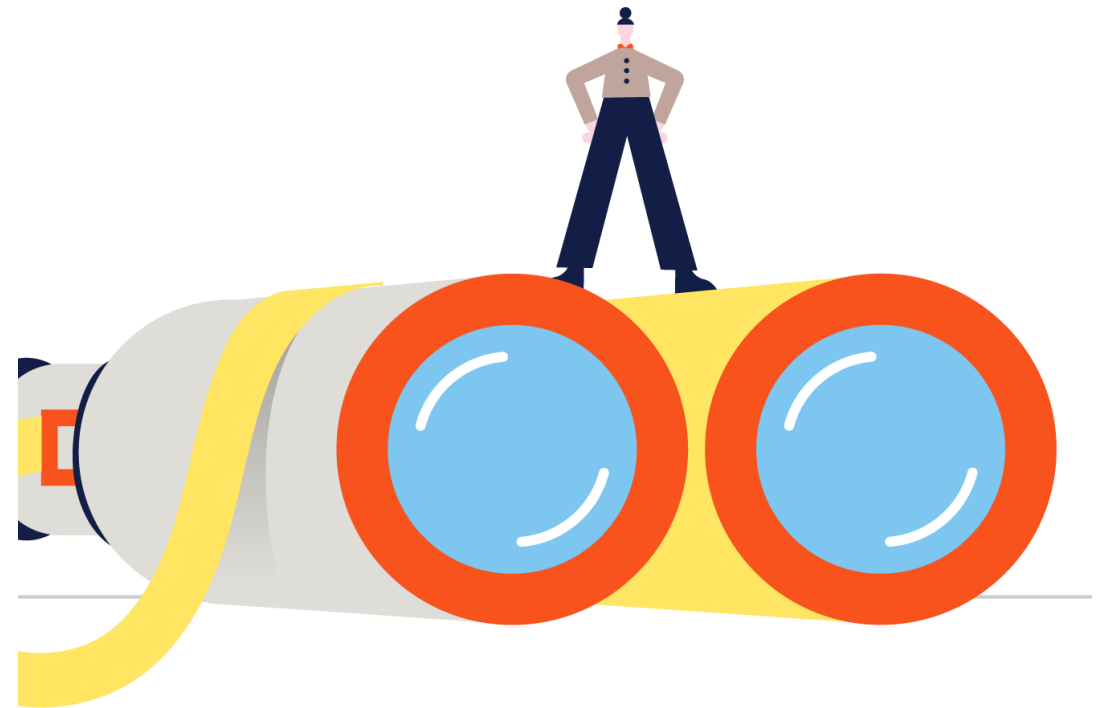
- Valmiuslain mukaan kunnan tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.
- Varautumisessa pyritään ennakoimaan mahdollisia kriisitilanteita, miten hallita tilanteita ja varautua myös jälkihoitoon.
- Kirjastojen suunnitelmamalli on tarkoitettu kunnille ja kirjastoille tukemaan kirjastojen varautumissuunnittelua osana koko kunnan varautumista.
- Valmiussuunnitelmamallia ovat olleet mukana laatimassa Kuntaliitto, Suomen Kirjastoseura, Yleisten kirjastojen neuvosto sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto.
- <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2024/2268-kirjastojen-valmiussuunnitelmamalli>

Uusi rahoitusjärjestelmä voimaan 2027

- Kuntien kirjasto- ja kulttuuritoiminnan perusrahoitus sisältyy peruspalvelujen valtionosuusrahoitukseen (VM).
- Valtionosuusuudistus siirtyy vuodella eteenpäin.
- Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuuteen vaikuttavat sote-uudistus sekä TE-uudistus.
- Vuonna 2025 peruspalvelujen valtionosuusprosentti 25,02. Valtionosuus on yleiskatteellinen.
- Kuntien järjestämän ... yleisten kirjastojen ja kulttuuritoimen tavoitteena on kirjasto- ja kulttuuripalvelujen varmistaminen kaikille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta. Kunnille myönnettävän rahoituksen keskeisiä tavoitteita ovat osana sivistyksellisiä oikeuksia turvata jokaiselle mahdollisuus kehittää itseään kirjasto-, tieto- ja kulttuuripalveluilla.

Kulttuuripoliittinen selonteko

- Hallitus antaa selonteon eduskunnalle vuoden loppuun mennessä.
- Aikajänne 2040-luvulle.
- Lausuntoja määräaikaan mennessä 273.
- Lausuneista tahoista yli puolet (59 %) oli yhdistyksiä / yhteisöjä. Kuntia ja kuntayhtymiä 20 %.
- Selonteko käsitellään VN yleisistunnossa, hyväksytään ja annetaan eduskunnalle.
- Eduskuntakäsittelyyn kuuluu valiokuntakäsittely ja kuuleminen.
- Eduskunnan kirjelmä asiasta.
- Toimenpidesuunnitelman laatiminen ja toimeenpano.

Nostoja selontekoluonnoksesta

- (3.1.) Kuntien ja valtion yhteistyötä edistetään turvaamalla museoiden, esittävän taiteen ja taiteen perusopetuksen toimijoiden sekä yleisten kirjastojen saavutettavuus. Edistetään toimivia yhteistyömalleja, toimintatapoja, yhteiskäyttöisiä tiloja, kiertuemalleja ja alustoja kulttuuripalveluille mukaan lukien digitaaliset ratkaisut.
- (3.2.) Kirja-alasta tehdään lisäksi laajempi selvitys ja sen pohjalta kansallinen toimenpideohjelma kirjallisuuden tukemiseksi.
- (3.6.) Ohjataan hyvinvointialueita ja kuntia hyödyntämään kulttuuria osana sosiaali- ja terveystalvueluita sekä ennaltaehkäisevää toimintaa yksinäisyyden ja segregaaion vähentämiseksi. Hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitusjärjestelmään sisältyvien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kertoi-mien painoarvoa lisätään ja kriteereitä ja mittareita tarkistetaan paremmin vaikuttavaa ennaltaehkäisyä tukeviksi.
- (3.6) Laaditaan toimenpideohjelma, jonka tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja osallisuutta. Kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja nuorten luku-, kieli- ja mediataitoihin.
- (3.6) Vahvistetaan taiteen ja kulttuurin roolia digitalisoituvan yhteiskunnan kehittämisessä sivistyksen turvaajana ja kestävyysmurroksen vauhdittajana mm. tekoälyn eettisellä hyödyntämisellä, digitaalisen itseilmaisun tukemisella ja digitaalisen hyvinvoinnin sisällyttämisellä kulttuuripalveluiden suunnitteluun.
- (3.7.) Tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksiin ja tekijänoikeudella suojatun aineiston käytön korvaamiseen liittyvät intressit sekä tekoälyn kehittämiseen liittyvät laajemmat yhteiskunnalliset intressit otetaan tasapainoisesti ja läpinäkyvästi huomioon tekoälyteknologioita kehitettäessä.

ONNINEKSI ON KUNNIA!

KUNTAVAALIT
2025

Kiitos.

Johanna Selkee

Erytisasiantuntija

Suomen Kuntaliitto ry

p. 050 435 9420

Johanna.selkee@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi